

**UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI”
FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ
ȘCOALA DOCTORALĂ “ISIDOR TODORAN”**

Ortodoxia celor „7 ani de acasă”

Rezumat

COORDONATOR ȘTIINȚIFIC

Arhim. Prof. Univ. Dr. Tia Teofil (Cristian)

DOCTORAND

Brânză Mihaela

**Cluj-Napoca
2023**

Teza de doctorat cu titlul *Ortodoxia celor „7 ani de acasă”* a pornit de la **ipoteza** că există o legătură directă între dezvoltarea psiho-emoțională a copilului sub șapte ani și viața religioasă trăită în Biserica Ortodoxă. Cuprinsul tezei de doctorat a fost împărțit în trei mari capitole, precedate de introducere și urmate de concluzii și bibliografie.

Primul capitol a fost denumit „**Copilul sub șapte ani – formarea caracterului creștin**”. După cum anunță titlul acestei prime părți, teza a urmărit să reliefeze rolul Tainei Sfântului Botez în dezvoltarea caracterului creștin la copilul mai mic de șapte ani. Mai departe, am prezentat rolul nașilor și al grădiniței cu program creștin în dezvoltarea psiho-emoțională a copilului.

Taina Sfântului Botez constituie “poarta de intrare” în creștinism sau începutul vieții creștine și este considerată în teologia creștin-ortodoxă un eveniment de proporții cosmice, cu consecințe eshatologice. Momentul Botezului înseamnă o primire a copilășului în Trupul lui Hristos, care este Biserica. Învățătura creștină afirmă că Botezul constituie “o îmbrăcare în Hristos” (*Gal. 3, 27*) când are loc o schimbare totală a ființei omenești. La Botez persoana primește forma ei cea mai deplină și, odată cu ea, darurile Duhului Sfânt. Luând în considerare această învățătură, Botezul devine temelia pe care părinții pot să construiască educația religioasă a copilului.

Nașii au în acest context festiv un rol esențial. Ei asumă înaintea lui Dumnezeu responsabilitatea implicării în viața duhovnicească a pruncului până la sfârșitul vieții. Legătura tainică creată între nași și cel botezat este menită să țină aproape acești martori ai Botezului de familia cu care a intrat în comuniune prin intermediul Tainei Botezului. Nașii aduc o contribuție semnificativă la educația religioasă a copilului, dar și la întregul efort educațional al părinților. Aici pot fi menționate strădaniile multor nași de a fi o prezență constantă în viața familiei. Ei oferă orice ajutor pentru binele membrilor săi.

Lipsa implicării nașilor în viața copilului botezat este întâlnită adesea în spațiul creștin-ortodox, ceea ce face ca instituția nașilor sau rolul lor specific să nu fie niciodată cu adevărat concretizat. De aceea, munca nașilor la propășirea pruncului rămâne astăzi o nișă de dezvoltare care se poate explora din plin. În acest caz, nișa de dezvoltare constituie un fragment sau un loc din formarea copilului unde participarea nașilor de botez ar putea aduce un surplus educațional relevant. Având în vedere că ei asumă o rudenie spirituală în Taina Botezului, educația religioasă rămâne cu prioritate și responsabilitatea lor. Legătura cu nașii depinde în mare măsură de părinți.

Grădinița creștină vine să joace rolul instituțional specific. Formarea preșcolarilor înaintea școlii se face cel mai adesea și prin intermediul grădiniței. Aici copiii învață aspecte esențiale cu privire la obiceiuri sănătoase și achiziționează abilități elementare în socializare. Grădinița cu program creștin este menită să contribuie semnificativ la formarea caracterului creștin. De aceea, părinții creștini ortodocși își doresc în general înscrierea copiilor la acest tip de instituție. Capitolul unu pune accent pe resursele pe care le aduc în formarea caracterului creștin Taina Botezului, cu nașii și părinții în calitate de actori principali, și grădinița cu program creștin.

Al doilea capitol al tezei de doctorat este denumit “**Familia creștină – creuzet al cunoașterii voii lui Dumnezeu**” și este structurat în două părți. În prima parte accentul este pus pe identificarea efectelor pe care le au consumismul și tehnologia digitală în ansamblul funcționării familiei creștin-ortodoxe. Teza reliefează impactul lor asupra dezvoltării psiho-emoționale a copilului sub șapte ani. În cea de-a doua parte a capitolului este prezentată familia ca spațiu în care copilul asimilează modelul parental. Viața religioasă a părinților este consolidată de comportamentul lor de zi cu zi de acasă și din societate, prin care insuflă copilului o educație aleasă. Modul în care părinții reușesc să așeze rugăciunea în centrul preocupărilor cotidiene comune și în același timp disciplina impusă copiilor printr-o autoritate blândă și fermă transformă climatul familial într-o resursă educațională esențială.

Iubirea părinților întărește voința copilului și îl învață dragostea de semenii și de biserică poruncită de Dumnezeu. Relațiile stabilite în comunitatea parohială au un rol semnificativ în formarea caracterului creștin. Ele dezvoltă abilitățile de socializare în grupuri de covârșnici creștin-ortodocși. Familia devine spațiu al manifestării voii divine prin efortul conjugat cotidian al părinților de a pune în practică preceptele creștine.

Capitolul al treilea poartă denumirea de “**Copilul sub șapte ani în familia creștină**”. Acest capitol este structurat în trei părți. Prima parte se concentrează pe evidențierea pregătirii părinților pentru nașterea copilului. Acest subcapitol insistă asupra vieții în biserică a adulților. Ea dezvoltă controlul emoțional necesar în dinamica unei familii funcționale. De asemenea, scoate în evidență necesitatea actuală de a spori educația parentală în domeniul dezvoltării copilului într-un context social care prezintă numeroase obstacole și pericole pentru o creștere armonioasă a odraslelor.

A doua parte a capitolului se concentrează pe educația emoțională a copilului, cuprinsă sub conceptul de alfabetizare emoțională. Am evidențiat astfel contribuția pe care o are participarea copiilor sub șapte ani la viața unei biserici parohiale la dezvoltarea lor psiho-emoțională. Totodată, am reliefat strădaniile părinților creștini ortodocși de a impulsiona dezvoltarea psiho-emoțională a copilului sub șapte ani. În mod particular, am evidențiat obiceiurile negative pe care le învață copilul și modul în care ele pot fi îndepărtate cu ajutorul educației religioase. Al treilea capitol intenționează a fi o detaliere a eforturilor parentale care pot fi puse în practică pentru dezvoltarea psiho-emoțională armonioasă a copilului creștin-ortodox sub șapte ani. Educația părinților și schimbarea lor personală ocupă un loc prioritar în această privință.

Concluziile acestei lucrări au evidențiat că există o legătură directă între practicile religioase creștin-ortodoxe și dezvoltarea psiho-emoțională a copilului sub șapte ani. Rezultatele pozitive sunt posibile atunci când părinții copilului au o viață religioasă dedicată. Ei participă alături de copil la viața unei biserici, unde primesc puteri înnoite de afecțiune și îndrumare.

Perioada primilor șapte ani de viață este esențială pentru dezvoltarea viitoare. Responsabilitatea părinților este greu de evaluat. Cei doi adulți credincioși trebuie de aceea să caute metode familiale prin care să facă voia lui Dumnezeu.

Cuvinte cheie:

Ortodoxie, copil creștin-ortodox, părinți credincioși, dezvoltare psiho-emoțională, educație religioasă

.....

CUPRINS

Introducere.....	5
1. Copilul sub șapte ani în secolul 21 – formarea caracterului creștin.....	13
1.1. Botezul – prima “socializare” a copilului.....	13
1.1.1. Haina mântuirii – Mântuitorul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat (Gal. 3, 27).....	13
1.1.2. Începutul comuniunii cu obștea parohială – prezență benevolă sau impusă.....	22

1.2. Nașii – o nișă creștină de dezvoltare neexplorată.....	37
1.2.1. Legătura nașilor cu părinții – prietenie pentru Împărația cerurilor sau beneficiu consumist.....	37
1.2.2. Copilul și nașii – factori decisivi în formarea emoționalității pozitive în familie.....	45
1.3. Grădinița cu program creștin – creatoare de evenimente de viață.....	63
1.3.1. Copilul și educatorii creștini – liant între familie și comunitatea de părinți. Contribuția educatorilor la emoționalitatea grupului de copii.....	63
1.3.2. Jocul cu covârșnicii – activitate dominantă a primilor șapte ani. Rolul jocului în dobândirea identității creștine.....	82
1.3.3. Evenimente memorabile – părinții în roluri de conducere.....	90
2. Familia creștină – creuzet al cunoașterii voii lui Dumnezeu.....	99
2.1. Obstacole postmoderne în comunicarea familială.....	99
2.1.1. Consumismul. Copilul “rege” – între perseverența sfințitoare și lenea voinței hedoniste...99	99
2.1.2. Tehnologia digitală. Copilul “țintă” – între atenția (voluntară) a părinților și rugăciunea (evlavioasă) din familie.....	110
2.2. Familia – locul faptelor iubirii.....	124
2.2.1. Ritmul și disciplina creștină a casei.....	124
2.2.1.1. Rugăciunea în familie și în biserică – simțirea prezenței lui Dumnezeu. Dezvoltarea voinței sfințitoare.....	124
2.2.1.2. Limitele și disciplina – formarea încrederii bazale. Antrenarea emoțională și relația cu viața duhovnicească.....	157
2.2.2. Rețeaua socială și parohială a familiei – condiție obligatorie pentru formarea traseelor de viață pozitive. Rolul duhovnicului în educația copilului.....	193
3. Copilul sub șapte ani în familia creștină.....	209

3.1. Pregătirea pentru nașterea de prunci.....	209
3.1.1. Viața în Biserică a părinților și perioada prenatală. Rolul în determinarea rezultatelor dezvoltării la vârsta adultă.....	209
3.1.2. Educația parentală privind dezvoltarea copilului. Atașamentul copilului în primul an de viață, exprimarea emoțiilor în antepreșcolaritate și teoria minții.....	219
3.1.3. Controlul emoțional al părinților – sarcină obligatorie de dezvoltare în învățătura creștină.....	242
3.2. Alfabetizarea emoțională a copilului sub șapte ani.....	247
3.2.1. Vocabularul emoțiilor – antrenarea emoțională pozitivă și negativă.....	247
3.2.1.1. Viața emoțională a copilului sub șapte ani.....	251
3.2.1.2. Emoțiile în Noul Testament – învățătura primită de la Mântuitorul Iisus Hristos și de la Apostoli.....	259
3.2.2. Autocontrolul emoțional și viața în Biserică.....	265
3.2.2.1. Autocontrolul copilului sub șapte ani – sensibilitatea emoțională a spațiului familial și eclezial.....	269
3.2.2.2. Obiceiuri familiale nesănătoase – sănătatea ca dar dumnezeiesc.....	273
3.2.2.2.1. Anxietatea și mânia. Dobândirea păcii lui Hristos în biserică.....	273
3.2.2.2.2. Alimentația dezordonată a familiei. Obezitatea copilului și disciplina postului.....	276
Concluzii.....	279
Bibliografie.....	284